

VEDECKÁ KONFERENCIA „REGIÓNY SLOVENSKA V ETNOLOGICKÝCH A KULTÚRNO-HISTORICKÝCH SÚVISLOSTIACH“ (DETVA, 25.–27. 5. 2011)

Tematika regiónu nebola prvýkrát námetom vedeckej konferencie, za ktorou ako organizátor, často v spolupráci aj s ďalšími inštitúciami, stála Národopisná spoločnosť Slovenska. Takto učinila v roku 1997 v Martine a o osem rokov neskôr v Terchovej, keď problematika regiónu sa najprv stala predmetom širšieho etnologického záujmu („Etnológia a región“) a po druhýkrát sa analyzovala v súvislosti s cestovným ruchom a turizmom („Tradičná kultúra, turizmus a rozvoj regiónov“).

Národopisná spoločnosť Slovenska (ďalej len NSS) v spolupráci s Ústavom etnológie SAV, Kultúrnym centrom Andreja Sládkoviča a Podpolianskym múzeom v Detve, pri príležitosti konania jej XVIII. Valného zhromaždenia opäť pripravila vedeckú konferenciu s názvom „Regióny Slovenska v etnologických a kultúrno-historických súvislostiach“. Na konferencii odznali príspevky, prezentujúce aktuálne poznatky o etnologickom a kultúrno-historickom kontexte výskumu regiónov, obohatené v mnohých prípadoch o plodnú diskusiu. Konferencia bola sprístupnená záujemcom z domáceho prostredia a svojou účasťou ju poctili aj hostia zo zahraničia. Z českého susedstva to bol jednak predseda Českej národopisnej spoločnosti Daniel Drápala, z Brna Jana Pospíšilová (Etnologický ústav AV ČR), Miroslav Válka (Ústav evropskej etnologie FF MU), Helena Beránková (Moravské zemské muzeum, Etnografický ústav) a nakoniec z Uherského Brodu riaditeľ Muzea J.

A. Komenského Pavel Popelka. Zo Slovenského osvetového strediska, so sídlom v Budapešti, bola účastníčkou konferencie jeho riaditeľka Katalin Király.

Na predstavenie vedecko-odbornej stránky konferencie som si zvolila cestu, ktorá jednak dovoľuje stručne charakterizovať príspevky a jednak prispieva k uvedomeniu si tej skutočnosti, že pracovné zaradenie prednášajúceho sa značne prejavuje nielen v spôsobe podania poznatkov, ale aj vo výbere a formulovaní obsahovej stránky prezentovanej témy. V tomto zmysle by som vyzdvihla reprezentantov múzeí, ktorí tematiku regiónu postavili na základe činnosti múzea – výstavnej, ako vedecko-výskumnej, radiacej, organizačnej, zbierkotvornej a edičnej (napr. „Ľudová kultúra Turca v monografiách obcí“ – Daša Ferklová, Mária Halmová; Slovenské národné múzeum v Martine; „Gyula Fabián – výskumník maďarského ľudového umenia severného Novohradu“ – Attila Agócs, Hradné múzeum vo Fiľakove). Ďalšiu väčšiu skupinu tvorili univerzitní pedagógovia, ktorí problematiku konferencie ponímali buď z perspektívy vlastnej špecializácie alebo práve v kontexte činnosti katedry (napr. „Slovensko-maďarská kontaktná zóna ako špecifický priestor kultúrnych súvislostí“ – Marta Botíková, Katedra etnológie a kultúrnej antropológie FiF UK Bratislava; „Plniarenstvo a kúpeľníctvo v Santovke ako regionálne kultúrno-historické špecifiká a predmet manažmentu kultúry“ – Ladislav Lenovský, Katedra manažmentu kultúry a turizmu, FF UKF Nitra; „Podíl pedagogů brněnské univerzity na výzkumu tradiční kultury Slovenska“ – Miroslav Válka, Ústav evropské etnologie, FF MU Brno). Nechýbala ani prezentácia činnosti

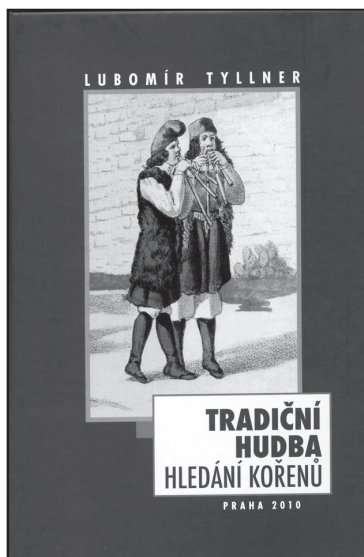
inštitúcií kultúrno-osvetového charakteru (Národné osvetové centrum Bratislava; Podpolianske osvetové stredisko Zvolen; Slovenské osvetové stredisko Budapešť). Tematiku regiónu z pohľadu etnologického bádania prezentovali aj akademickí vedecko-výskumní pracovníci (napr. „Kolektívne výskumy ľudovej slovesnosti v druhej polovici 20. storočia“ – Gabriela Kiliánová, Ústav etnológie SAV). V neposlednom rade treba zmieniť aj príspevky doktorandov (napr. „Lokálne vs. globálne v meste Vrútky“ – Anna Kasanová, Katedra etnológie a etnomuzikológie, FF UKF Nitra; „Zmena regionálneho centra pod vplyvom socio-ekonomickej tranzície v druhej pol. 20. storočia. Na príklade mesta Žiar nad Hronom“ – Katarína Beličková, SNM – Etnografické múzeum SNM Martin).

Inherentnú časť programu tvorili ďalšie dve podujatia, a to XVIII. Valné zhromaždenie NSS a poldňová exkurzia. Na valnom

zhromaždení členovia NSS opäť do funkcie predsedníčky zvolili doc. Hanu Hlôškovú, (Katedra etnológie a kultúrnej antropológie FiF UK, Bratislava). Exkurzia viedla do okolia Detvy – na archeologickú lokalitu Kaľamárika. Regiún účastníkom konferencie priblížila tiež výstava „Ovce moje, ovce... Valaská kultúra na Podpoľaní“ v Podpolianskom múzeu, činnosť občianskeho združenia „Detviensky tulipán“ sústreďujúca sa na rozvíjanie remesiel charakteristických pre región, vystúpenie folklórneho súboru Detva a premietnutie hraného filmu „Matkina svedčnosť“ z medzivojnového obdobia, s mnohými zaujímavými detailmi života podpolianskeho ľudu.

Uvedené príspevky tvorili iba časť z celkového počtu 25 príspevkov, ktoré organizátori plánujú vydať v periodiku NSS Etnologické rozpravy 2011.

Marianna Mészárosová (FF UK Praha)

Lubomír Tyllner: Tradiční hudba. Hledání kořenů.

Etnologický ústav AV ČR, v. v. i, Praha 2010, obrazová příloha, jmenný rejstřík, 222 s.

Publikace je zaměřena na obecné znaky západní, tedy evropské a především české a moravské tradiční hudby a opírá se o vědeckou tradici, která jí byla zejména v tomto prostoru věnována. Obsah dále vychází z poznání, že tradiční hudbu nelze zkoumat pouze z pohledu etnomuzikologického, folkloristického nebo kulturněantropologického.

Naopak komplementarita těchto pohledů vede k objektivnímu a celostnímu poznání tradiční hudby v její různorodosti, funkcích a proměnách v prostoru i času.

ISBN 978-80-87112-43-4

CENA: 180,- Kč

objednávky: gergelova@eu.cas.cz